

MARMARA ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNE UYGULANAN BİR ANKETİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Doç.Dr. Adil ÇAĞLAR*

Sunuş

Yükseköğretim Yasasına göre yükseköğretimin amaçlarından biri "beden, zihin, ruh, ahlak duygu bakımından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bireyler yetiştirmektir" (md 4/7). Bu amacın bir sonucu olarak yasa koyucu üniversite, fakülte ve yüksekokul yetkili ve ilgililerine "öğrencilerin beden ve ruh sağlıklarını koruma, barınma, beslenme, çalışma, dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirme gibi sosyal ihtiyaçlarını karşılama" görevi vermiştir (md. 47/a).

Yüksek düzeyde bir eğitim ve araştırma kurumu olan üniversitelerin bu niteliklerinden ötürü ilk önce çözmekle yükümlü oldukları sorunlar yukarıda belirtilen sorunlardır. Üniversiteler bu işlevlerini yerine getirmediği takdirde, diğer işlevlerini de yerine getiremezler. Bu yerine getirememeye olayının olumsuzlukları yalnızca üniversitelerle sınırlı kalmaz ülkenin birliği, dirliği ve geleceğini de doğrudan etkiler.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın Üniversitemiz öğrencilerinin içinde bulunduğu koşulları, çeşitli alanlarla ilgili sorunlarını daha iyi tanımak ve onları daha iyi anlamak, bu sorunlarla ilgili gerçekçi, uygulanabilir öneriler geliştirmeye çalışmaktır.

Anketin İçeriği

Bu araştırmada uygulanan anket formu 1985 Uluslararası gençlik yılı nedeniyle İstanbul'daki bütün üniversitelerde uygulanmak üzere İstanbul Valiliği tarafından Prof.Dr.Turan Ilgaz, Prof.Dr.Turhan Oğuzkan ve Prof.Dr.Halûk Yavuzer'e hazırlanmıştır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci kısımda, cinsiyet, ailenin oturduğu yer (İstanbul içi-İstanbul dışı), kalınan yer (yurt, ev, pansyon, diğer), son üç ayda ele geçen para (0-30, 31-100, 100-1000 ve daha fazla TL), İstanbul'da kaç yıldır yaşadığı (bir yıldan az, 1-4 yıl, 5 yıl ve daha fazla), mezun olduğu lise (karma devlet lisesi, karma olmayan devlet lisesi, karma özel lise, karma olmayan özel lise), sınıfı, okuduğu fakülte ya da yüksekokul gibi bilgiler yer alır. İkinci kısımda öğrencilerin en sık karşılaştıkları düşünülen 26 sorun alanı maddeler halinde ifade edilmiştir. Bu sorunlar:

1. Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor.
2. Kaldığım evde (yurtta) rahat değilim.
3. Sağlıklı beslenemiyorum.
4. Beden sağlığım iyi değil.
5. Ruh sağlığım iyi değil.
6. Çevremdekilerle rahat ilişki kuramıyorum.
7. Karşı cinsten bir arkadaşım yok.
8. Toplum baskısından sıkılıyorum.
9. Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.
10. Spor imkânları yok.
11. Derslerle uğraşmaktan başka bir faaliyete zaman kalmıyor.
12. İzlemekte olduğum öğrenim alanını sevmiyorum.

*Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi.

13. Gelecekte iş bulamayacağımdan korkuyorum.
14. Üniversitede başarılı olamayacağımdan endişeliyim.
15. Aileme yük olmaya devam ediyorum.
16. Evden ayrı kalmak beni üzüyor.
17. Ulaşım çok zamanımı alıyor.
18. Karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse bulamıyorum.
19. Kendimi çok yalnız hissediyorum.
20. Kaldığım evde (yurtta) sağlıklı bir temizlik ortamı yok.
21. Sinema, tiyatro, konser gibi kültürel faaliyetlere katılamıyorum.
22. Ders dışında kitap, gazete, dergi gibi yayınları izleyemiyorum.
23. Rahatça ders çalışabilecek yerim yok.
24. Öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor.
25. Toplum bize güvenmiyor.
26. Kişiliğimize saygı gösterilmiyor.

Bu ifadelerin sonunda "Diğer (belirtiniz)" ibaresi yer almıştır. Ayrıca cevap kâğıdının altına (Siz yetkili olsaydınız hangi sorunu çözmeye öncelik verirdiniz?) sorusu yazılmıştır.

Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evreni 16.300 öğrenciye sahip, on fakülte, üç yüksek okul ve bir İngilizce hazırlık okuluna sahip Marmara Üniversitesi'dir.

Anket uygulanan öğrencilerin sayıları ve yüzdeleri okudukları fakülte ve yüksekokula göre aşağıdaki gibidir.

<u>Fakülte ve Yüksekokul</u>	<u>Sayı</u>	<u>%</u>
Tıp Fakültesi	64	1
Diş Hekimliği Fakültesi	110	2
Eczacılık Fakültesi	341	6
Fen-Edebiyat Fakültesi	343	6
Atatürk Eğitim Fakültesi	2062	37
İlahiyat Fakültesi	593	11
Güzel Sanatlar Fakültesi	84	1,5
Hukuk Fakültesi	104	2
Teknik Eğitim Fakültesi	756	14
İktisadî İdarî Bilimler Fakültesi	382	7
Eğitim Yüksekokulu	43	1
Basın Yayın Yüksekokulu	176	3
Meslek Yüksek Okulu	71	1,5
<u>İngilizce Hazırlık Okulu</u>	<u>318</u>	<u>6</u>
TOPLAM	5453	99

Cevaplandırmada anketin birinci bölümündeki demografik bilgileri içeren sorular işaretlendikten sonra, 26 sorunun herbiri kendileri için önemli ise (1), ikinci derece de önemli ya da önemsiz ise (2) rakamını yazmaları, ayrıca yukarıda belirtilen iki ta-
ne açık uçlu sorunun da, gerek görüyorlarsa, cevaplandırılması istendi.

Anket formlarının dökümü M.Ü.Bilgi İşlem Merkezi Müdürlüğünde, tablolar M.Ü.Bilgisayar Eğitim Müdürlüğünde yapılmıştır. Verilen anketin birinci bölü-
münde bulunan sorulara verilen cevaplar bağımsız değişken, ikinci bölümdeki ifa-
delere verilen cevaplar bağımlı değişken verileri olarak ele alınarak ki kare testi
tekniki ve contingency tekniği ile analiz edilmişlerdir.

Diğer (belirtiniz) sorusuna verilen cevaplar az sayıda olduğu için değerlendiril-
memişlerdir. "Siz yetkili olsaydınız hangi sorunu öncelikle çözerdiniz?" sorusuna
verilen cevaplar genelleştirilmiş bir tablo ile değerlendirilmiştir.

Sonuçlar yorumlanırken ve öneriler geliştirilirken Prof.Dr. Turhan Oğuzkan'ın
aynı anketi uygulayarak Boğaziçi Üniversitesinde, Prof.Dr.Haluk Yavuzer'in İstan-
bul Üniversitesi'nde yaptığı araştırma sonuçları göz önünde bulundurulmuştur.

Öğrenciler Hakkında Demografik Bulgular

Cinsiyet			Mezun Olunan Lise		
	S	%	S	%	
E	2464	45	Karma Devlet Lisesi	3779	69
K	2989	55	Karma Olmayan Dev.L.	1347	25
Top.	5453	100	Karma Özel Lise	203	4
			Karma Olmayan Öz. L.	121	2
			Toplam	5450	100

Kalınan Yer			Sınıf		
	S	%	S	%	
Yurt	1088	20	Hazırlık	318	6
Ev	2979	54	1.	1656	30
Pansiyon	234	5	2.	1361	25
Diğer	1151	21	3.	1183	22
Toplam	5452	100	4.	916	17
			Toplam	9434	100

Ailenin Oturduğu Yer			Son Üç Ayda Ele Geçen Para		
	S	%	S	%	
İstanbul İçi	2814	51	0-30 bin	1147	21
İstanbul Dışı	2631	49	31-100 bin	4087	75
Toplam	5445	100	101 bin ve+	217	4
			Toplam	5453	100

İstanbul'da Kalış Süresi		
	S	%
- 1 yıl	851	16
1-4 yıl	2767	50
5 - yıl	2835	34
Toplam	5453	100

Öğrencilerin %45'i erkek, %55'i kızdır. Bu yüzdeler Üniversitemizin genel toplam öğrencilerindeki kız erkek oranlarına uygun bir orandır.

Öğrencilerin yarısının ailesi İstanbul'da oturmaktadır. Bu oran Boğaziçi Üniversitesi'nde %71 İstanbul Üniversitesi'nde %52 dir.

Öğrencilerin %54'ü evde kalmaktadır. %51'nin aileleri İstanbul'da oturduğuna göre %3 lük bir grup ev tutarak evde kalmaktadır. Yurtta kalanların oranı %20 dir. Bu oran Boğaziçi Üniversitesinde %24, İstanbul Üniversitesinde %27.5 dur.

Öğrencilerin %75 inin eline üç ayda ortalama 31-100 bin TL arasında para geçmektedir. Bu oran 1.4 de %65 tir. Eline 0-31 bin TL para geçtiğini söyleyen öğrencilerin oranı ise %21 düzeyindedir. Bu oran yani 0-31 TL için İstanbul Üniversitesi'nde %33.5 tur.

Öğrencilerin yarısı 1-4 yıldır İstanbul'da bulunmaktadır. %16'sı yıl içinde İstanbul'a gelmiştir. Büyük kente uyum açısından %16 lık bu oran üzerinde düşünmek gerekir.

Öğrencilerin %94'ü devlet lisesi mezunudur. Bu oran Boğaziçi Üniversitesinde %60, İstanbul Üniversitesinde %90 dır.

Sorunlarla İlgili Bulgular

Ankette yer alan 26 sorunla ilgili yapılan işaretlemeleri çoktan aza doğru sıralanarak elde edilen genelleştirilmiş Tablo, Prof.Dr.Haluk Yavuzer'in İstanbul Üniversitesi, Prof.Dr.Turhan Oğuzkan'ın Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerine aynı anketi uygulayarak elde ettikleri sonuçlarla birleştirilerek aşağıya çıkarılmıştır.

S.No. Sorun	Mar.Ü.		İstanbul Ün.			Boğaziçi Ün.		
	Sayı	%	Sayı	%	Sıra	Sayı	%	Sıra
1. Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman kalmıyor.	3952	72	3395	64	(4)	220	41	(1)
2. Aileme yük olmaya devam ediyorum.	3889	71	3767	70	(2)	190	35	(3)
3. Spor imkanları yok.	3840	70	3820	72	(1)	106	20	(10)
4. Eğlenmek için yeterli yer ve zaman yok.	3741	69	3555	67	(3)	155	29	(4)
5. Ulaşım çok zamanımı alıyor.	3644	67	3236	61	(5)	211	39	(2)
6. Karşılaştığım öğretim sorunlarına Üniversitede yardım edecek kimse bulamıyorum.	3368	62	3130	59	(7)	75	14	(16)
7. Sinema, tiyatro gibi faaliyetlere katılmıyorum.	3338	61	3077	58	(8)	128	24	(6)
8. Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor.	3257	60	2971	56	(9)	119	22	(7)
9. Toplum bize güvenmiyor.	3010	55	3130	59	(6)	78	14	(15)
10. Kişiliğimize saygı gösterilmiyor.	2853	52	2759	52	(11)	79	15	(14)
11. Öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor.	2841	52	2918	55	(10)	134	25	(5)
12. Ders dışında kitap, dergi gibi yayınları izliyemiyorum.	2719	50	2228	42	(13)	96	18	(12)
13. Gelecekte iş bulamayacağımdan korkuyorum.	2424	44	2493	47	(12)	102	19	(11)
14. Sağlıklı beslenemiyorum.	2342	43	2175	41	(15)	84	16	(13)
15. Üniversitede başarılı olamayacağımdan endişeliyim.	2236	41	1963	37	(17)	106	20	(9)
16. Toplum baskısından sıkılıyorum.	2232	41	2228	42	(14)	108	20	(8)
17. Rahatça ders çalışabilecek yerim yok.	2027	37	1963	37	(16)	63	12	(17)
18. Evden ayrı kalmak beni üzüyor.	1877	34	1485	28	(20)	29	5	(22)
19. Kaldığım evde (yurtta) rahat değilim.	1635	30	1379	26	(22)	44	8	(19)

S.No. Sorun	Mar.Ü.		İstanbul Ün.			Boğaziçi Ün.		
	Sayı	%	Sayı	%	Sıra	Sayı	%	Sıra
20. Kendimi çok yalnız hissediyorum.	1477	27	1379	26	(21)	25	5	(24)
21. Ruh sağlığım iyi değil.	1362	25	1538	29	(19)	43	8	(20)
22. Karşı cinsten arkadaşım yok.	1247	23	1326	25	(24)	24	4	(25)
23. İzlemekte olduğum öğrenim dalını sevmiyorum.	1228	23	1167	22	(25)	35	6	(21)
24. Kaldığım evde, yurttta sağlıklı bir temizlik ortamı yok.	1222	22	1379	26	(22)	60	11	(18)
25. Beden sağlığım iyi değil.	1188	22	1379	26	(23)	18	3	(26)
26. Çevredekilerle rahat ilişki kuramıyorum.	1071	20	1114	21	(26)	26	5	(23)

GENEL TOPLAM 5453 5306 540

Tablodan da anlaşılacağı gibi yüzdeler Marmara ve İstanbul Üniversitesi araştırmalarında % 72 ile % 20, Boğaziçi araştırmasında % 41 ile % 3 arasında değişmektedir. Boğaziçi Üniversitesi yüzdelerinin diğer iki üniversite ile karşılaştırılınca oldukça düşük olması dikkate değer bir sonuçtur.

En fazla işaretlenen ilk on sorunun, ufak bazı sıra değişiklikleri dışında, Marmara ve İstanbul Üniversitesi araştırmalarında aynı olması Boğaziçi Üniversitesi araştırmasında "Karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse bulamıyorum" (16. sıra), "Toplum bize güvenmiyor" (15. sıra), "Kişiliğimize saygı gösterilmiyor" (14. sıra), bunların yerine "Öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor" (5. sıra), "Üniversitede başarılı olamayacağımdan endişeliyim" (9. sıra), "Toplum baskısından sıkılıyorum" (8. sıra), sorunlarının dışında 7 sorunun ortak olması altı çizilmesi gereken bir noktadır. Çünkü bu sonuçlar 11299 öğrencinin temsil ettiği 55 bin civarında öğrenciyi kapsamaktadır. Hattâ bu sonuçların büyük çoğunluğu İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük kentlerdeki üniversitelerde başta olmak üzere diğer üniversite öğrencilerine de genelleştirilebilir.

En fazla işaretlenen ilk on sorun "Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman kalmıyor" (1,4,1), "Aileme yük olmaya devam ediyorum" (2,2,3), "Spor imkânları yok" (3,1,10), "Eğlenmek için yeterli yer ve zaman yok" (4,3,4), "Ulaşım çok zamanımı alıyor" (5,5,2), "Karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse bulamıyorum" (6,7,14), "Sinema, tiyatro konser gibi faaliyetlere katılmıyorum" (7,8,6), "Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor" (8,8,6), "Toplum bize güvenmiyor" (9,6,15), "Kişiliğimize saygı gösterilmiyor" (10,11,14), "Öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor" (11,10,5) şeklindedir.

Burada görüldüğü gibi Boğaziçi Üniversitesi'nin imkânlarının nisbeten daha iyi olması, öğrenci sayısının azlığı ve özel konumu nedeniyle sosyal faaliyet, rehberlik ve spor imkânları konularındaki şikayetleri daha azdır. Diğer konulardaki sıralama aşağı yukarı benzer nitelikte olmasına rağmen bu araştırmadaki yüzdeler Marmara ve İstanbul Üniversitesi araştırmalarına göre oldukça düşüktür. Örneğin ilk on sıradaki problemler İ.Ü. ve M.Ü. sinde %72-%52 arasında değişirken, B.Ü. de %41-%20 arasında değişmektedir.

Sonuçlara problemler açısından bakılırsa problemler zaman yetersizliği, mekan yetersizliği, maddî imkân yetersizliği, rehberlik ihtiyacı alanlarında yoğunlaşmaktadır.

En az işaretlenen 5 sorunun da M.Ü. ve İ.Ü. araştırmalarında %20-%29 arasında değişmesi hiç de küçümsenmemesi gereken yüzdelerdir.

"Siz yetkili olsaydınız bu problemlerden hangisini çözmeye öncelik verirdiniz?" biçimindeki açık uçlu soruya 3996 öğrenci cevap vermiştir. Cevapların öğrencilerin önceliklerini ortaya koyması açısından önemli olduğunu düşünmekteyiz. Bu cevaplardan elde edilen genelleştirilmiş tablo aşağıdadır.

<u>Problemler</u>	<u>Sayı</u>	<u>%</u>
I- Ulaşım.	212	05
Ekonomik sorunlar (kredi, burs, yatacılık vb).	414	11
Beslenme (kaliteli, yeterli, temiz, ucuz).	277	06
Barınma (yurt, temiz, yakın rahat).	199	04
Mezunlara iş imkânları sağlamak.	73	01
II- Eğitim sistemini değiştirdim.	268	06
Ders programlarını yeniden düzenledim (ders saati, sayısı, gereksiz dersler, teorik dersler, ezbercilik).	332	08
Yönetmelikleri değiştirdim.	319	07
Yönetim anlayışını değiştirdim (bürokrasi, katılık, otorite).	136	03
Öğretim elemanlarının yetersizliğini ve ilgisizliğini önledim.	121	03
Rehberlik hizmetlerini artırdım.	446	11
Sosyal faaliyet ve spor imkânları yarattım.	684	17
Fizik imkânları artırdım (bina, araç, gereç, temizlik, ısınma, vb.).		
Üniversiteye girişi yeniden düzenledim.	49	01
III- Baskı, güvensizlik, ilgisizliği ortadan kaldırdım.	97	01
İnanç ve politik özgürlük sağladım.	199	04
Değerlendirme dışı bırakılan cevaplar.	503	10
GENEL TOPLAM	3996	100

Bu maddeler kendi içinde, ekonomik (ulaşım, beslenme, barınma, mezunlara iş), eğitim-öğretim (sistem, program, yönetmelikler, yönetim, öğretim elemanları, rehberlik, sosyal faaliyetler, fizik imkânlar, üniversiteye giriş demokratik talepler (baskı, güvensizlik, inanç ve politik özgürlükler) olmak üzere üç ana kategoriye ayrılırsa, I. kategorinin %22 lik, II. kategorinin %59 luk, III. kategorinin %6 lık bir orana sahip olduğu görülür. Bu sonucun anlamı öğrencilerin öncelikle eğitim, öğretim faaliyetlerini doğrudan etkileyen ve her gün yüzyüze kaldıkları birincil problemlerle ilgili oldukları, sorunlara makro düzeyden değil, mikro düzeyden baktıklarıdır. İnanç özgürlüğü, politik özgürlükler, eğitim sistemini toptan değiştirmek, mezunlara iş sağlamak gibi talepler yine kendileri ile ilgili olmakla birlikte, çözümü üniversite sisteminin ötesinde arandığı taleplerdir. Bu isteklerin oranı ise %13 civarındadır. Bu sonuç Oğuzkan, Yavuzer'in araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

Öğrenciler mikro düzeyde ele aldıkları ve günlük hayatta olumsuzluklarından sürekli etkilendikleri problemlerle ilgili çözümlerin ve iyileştirmelerin oluşturulmadığı durumlarda bu problemlerin çözümü için daha radikal tutumları seçme eğiliminde olduklarını, en azından, belli dönemlerde gözlemlenen radikalizmin dozunun oldukça yüksek noktalara çıkmasının en önemli nedeninin bu olgu olduğunu düşünmekteyiz.

Çeşitli değişkenlere göre sorunlar
Cinsiyete göre sorunlar

Sıra Kızlar No		Frekans	%	I.Ü.	B.Ü.
1.	Derslerle uğraşmaktan başka bir faaliyete zaman kalmıyor.	1841	75	67.4	43.1
2.	Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	1175	72	68.2	30.4
3.	Spor imkânı yok.	1646	67	71.4	-
4.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	1663	67	-	31.2
5.	Sinema, tiyatro, konser gibi faaliyete katılamıyorum.	1560	63	60.5	26.5

Sıra Erkekler No		Frekans	%	I.Ü.	B.Ü.
1.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	2236	75	72.1	38.3
2.	Spor imkânı yok.	2194	73	70.2	-
3.	Derslerle uğraşmaktan başka zamana yer yok.	2111	71	-	39.2
4.	Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor.	2133	71	62.5	-
5.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	2122	71	64.4	40.1

Tabloda görüldüğü gibi kızlar ve erkeklerin en fazla işaretlediği ilk beş sorun aynıdır. Ortak olmayan sorunlara bakıldığında, erkeklerde maddî sorunların, kızlarda kültürel faaliyetlere ve eğlenmeye zaman ayıramama ile ilgili sorunların öne çıktığı görülmektedir.

Boğaziçi Üniversitesinde yapılan araştırmada kızlar açısından ilk beş sorunun "Aileme yük olmaya devam ediyorum" dışındaki dört sorun ortaktır. Erkekler açısından "Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok" ve "Öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor" dışında üç sorun ortaktır.

Cinsiyete göre bu sorunlar araştırıldığında yukarıda verilen 26 problem alanından 18 ini erkekler, 3 ünü kızlar daha fazla bir yüzdeyle işaretlemişlerdir. 5.sorun ise nötr durumundadır. Kızların problemlili oldukları alanlar eğlenmek için yer ve zaman yokluğu, derslerden başka faaliyetlere fırsat bulunamaması, tiyatro ve konsere gidememe, nötr olan sorunlar toplum baskısından sıkılma, başarılı olamama korkusu, aileye yük olma duygusu, ders kitapları dışında yayın okuyamama, toplumun güvensizliği. Diğer alanlarda erkekler kızlara oranla daha memnuniyetsiz bir profil çizmişlerdir. Üstelikte kızlarla erkekler arasında oldukça dikkate değer puan farkları vardır. Örneğin aylık gelirin masrafları karşılamaması konusunda, kızlarla erkekler arasında oldukça dikkate değer bir puan farkları vardır. Aylık gelirin masrafları kar-

şılamaması konusunda kızlarla erkekler arasında 26 puan, sağlıklı beslenememe konusunda 30 puan fark ortaya çıkmaktadır. Diğer iki üniversitede de erkeklerin kızlara göre daha reaksiyoner bir tavır içinde oldukları sonucu çıkması bu olgunun iyi takip edilmesini gerekli kılmaktadır.

Ailenin İstanbul'da oturup oturmadığına göre en fazla işaretlenen beş soru

Sıra No	Ailesi İstanbul'da oturan öğrenciler	Frekans	%	I.Ü.	B.Ü.
1.	Spor imkânı yok.	1971	70	75	75
2.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	1976	70	43.2	61.4
3.	İzlemekte olduğum öğrenim alanını sevmiyorum.	1976	70	-	-
4.	Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	1939	69	33.4	-
5.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	1770	63	34.3	63.2

Sıra No	Frekans	%	I.Ü.	
1.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	2133	80	77.1
2.	Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor.	1858	71	63.5
3.	Spor imkânı yok.	1863	71	68.2
4.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman kalmıyor.	1970	71	67.4
5.	İzlemekte olduğum öğrenim alanını sevmiyorum	1877	71	-

Ailenin İstanbul'da oturup oturmaması açısından öğrencilerin problem alanlarına verdikleri cevaplar incelendiğinde, 21 problem alanında ailesi İstanbul dışında oturanlar, ailesi İstanbul'da oturanlara göre daha memnuniyetsiz bir profil çizmişlerdir ki bunların büyük çoğunluğu yurtlarda kalan ve erkek öğrencilerdir. Ailesi İstanbul'da oturanlar sadece sinema, tiyatro ve konsere gidememe konusunda diğer gruplardan daha şikayetçi bir tutum ortaya koymuşlardır. Toplum baskısından sıkılmak, eğlenmek için yer ve zaman yokluğu, spor imkânlarının olmaması, toplumun kendilerine güvensizlik göstermesi alanlarında iki grup öğrenci arasında herhangi bir tutum farkı ortaya çıkmamıştır.

Tabloda görüldüğü gibi ailesi İstanbul'da oturan ve İstanbul'da oturmayan öğrencilerin en fazla işaretledikleri beş sorundan "İzlemekte olduğum öğrenim alanını sevmiyorum" (Ailesi İstanbul'da oturanlar) ve "Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyorum"

yor" (Ailesi İstanbul'da oturmayanlar) dışında dört sorun aynıdır. Bunlarda cinsiyet kategorisinde en fazla işaretlenen sorunlarla büyük bir örtüşme içindedir. Burada öne çıkan Ailesi İstanbul'da oturan öğrencilerin evden ayrılmasının gerekçesiye, sevsin ya da sevmesin, İstanbul'daki bir programa yazılması için zorlanması (ki çoğu kız) Ailesi İstanbul dışında oturan öğrencilerin ise büyük ölçüde maddî sıkıntı çekmeleridir.

Kalınan Yere Göre En Fazla İşaretlenen Beş Sorun

Sıra Yurtta Kalan Öğr. No	Fre.	%	Sıra Evde Kalan Öğr. No	Frek.	%
1. Aileme yük olmaya devam ediyorum.	936	86	1. Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	2083	70
2. Sağlıklı beslenemiyorum.	903	83	2. Spor imkânı yok.	2036	70
3. Ulaşım çok zamanımı alıyor.	884	81	3. Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	2044	69
4. Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	855	79	4. Aileme yük olmaya devam ediyorum.	1898	63
5. Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	828	76	5. Ulaşım çok zamanımı alıyor.	1871	63

Sıra Pansiyonda Kalan Öğr. No	Fre.	%	Sıra Diğerleri	Frek.	%
1. Aileme yük olmaya devam ediyorum.	180	77	1. Aileme yük olmaya devam ediyorum.	875	76
2. Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	170	73	2. Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	843	73
3. Spor imkânı yok.	165	71	3. Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor.	818	71
4. Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor.	161	71	4. Spor imkânı yok.	773	67
5. Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	154	66	5. Ulaşım çok zamanımı alıyor.	757	66

Kalınan yer açısından pansiyonda kalan öğrenciler, Üniversitede başarılı olamama konusunda evde, yurttaki öğrencilerden daha endişeli bir tutum ortaya koymuşlardır. Karşı cinsten arkadaşın olmaması, toplum baskısı alanları kalınan yer açısından aşağı yukarı aynı oranlarda işaretlenmiş, diğer 23 problem alanında yurttaki öğrenciler diğer öğrencilere göre daha şikayetçi bir tutum ortaya koymuşlardır.

Tabloda görüldüğü gibi maddî problemler, ulaşım, spora ve eğlenceye imkân ve yer bulamama, derslerin çokluğu, kalınan yer baz alındığında yer, yüzdeler ve sıralamalar değişse bile en fazla işaretlenen ilk beş sorundur. Yurttaki öğrencilerin sağlıklı beslenememesi olgusunu %83'le 2.sırada işaretlemesi üzerinde ayrıca durmak gerekir.

Son Üç Ayda Ele Geçen Paraya Göre En Fazla İşaretlenen Beş Sorun

Sıra 0-30 Bin arası No	Fre.	%	Sıra 31-100 bin No	Frek.	%
1. Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyorum.	773	97	1. Aileme yük olmaya devam ediyorum.	2097	100
2. Aileme yük olmaya devam ediyorum.	855	75	2. Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	2950	72
3. Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	852	74	3. Spor imkânı yok.	2868	70
4. Spor imkânı yok.	818	71	4. Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	2814	69
5. Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	778	68	5. Ulaşım çok zamanımı alıyor.	2759	67

Sıra 101 Bin ve daha fazla No	Fre.	%
1. Spor imkânı yok.	154	71
2. Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	150	69
3. Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	149	69
4. Aileme yük olmaya devam ediyorum.	143	66
5. Toplum bize güvenmiyor.	136	63

Son üç ayda ele geçen para açısından, eline 30 bin liranın altında para geçen öğrenciler, dört (aylık gelirin masrafı karşılamaması, gelecekte iş bulamama endişesi, sinema tiyatro vb. yerlere gidememe, rahat ders çalışma ortamı olmaması) 31-100 bin lira geçen öğrenciler, iki (beden sağlığının iyi olmaması, aileye yük olma duygusu) 101 bin ve daha fazla para geçen öğrenciler, yedi(kaldığı yerde rahat olmama, sağlıklı beslenememe, ruh sağlığının iyi olmaması, başarılı olamama korkusu, evden ayrı kalma üzüntüsü, kaldığı yerin temiz olmaması, kendilerine güvenilmemesi) problemlerde daha rahatsız bir profil çizmişlerdir.

Tabloda görüldüğü gibi son üç ayda ele geçen para açısından ilk beş sorun diğer değişkenlerde işaretlenen sorunlarla benzer bir kompozisyona sahiptir. Son üç ayda ellerine 0-30 bin, 31-100 bin lira geçen öğrenciler maddi problemleri, aileye yük olma sorununu öne çıkarırken eline 101 bin liradan fazla geçen öğrenci grubu eğlenmek için yer ve zaman yokluğu, derslerin ağırlığı ve çokluğu sorununu öne çıkarmaktadır. Diğer gruplar tarafından alt sıralarda işaretlenen toplumun kendilerine güvenmediği sorununu %63 gibi bir oranla işaretlemesi, eline 31-100 bin lira geçenlerin maddi sıkıntı çektiklerini ilk başta işaretlememelerine rağmen aileye yük olmayı %100 lük bir oranla işaretlemeleri üzerinde durmak gerekir.

İstanbul'da Kalış Süresine Göre En Fazla İşaretlenen Beş Sorun:

Sıra No	Bir yıldan az kalan öğrenciler	Fre.	%	Sıra No	1-4 yıl arası kalan öğrenciler	Frek.	%
1.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	676	79	1.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	1405	100
2.	İzlemekte olduğum öğrenim alanını sevmiyorum.	615	72	2.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	1533	77
3.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	576	68	3.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	1266	72
4.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	573	67	4.	Spor imkânı yok.	1245	70
5.	Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor.	565	66	5.	Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	1225	69

Sıra No	101 Bin ve daha fazla	Fre.	%
1.	Spor imkânı yok.	2019	71
2.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	1808	64
3.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	1805	64
4.	Karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse yok.	1662	59
5.	Sinema, tiyatro, konser gibi faaliyetlere katılamıyorum.	1643	58

İstanbul'da kalış süresi açısından bir yıldan daha az bir sürede İstanbul'da bulunan öğrenciler, dokuz (aylık gelirin yetmemesi, rahat ilişki kuramama, karşı cinsten arkadaşı olmaması, öğrenim dalını sevmeme, üniversitede başarılı olamama korkusu, evden ayrı kalma üzüntüsü, rehberlik yapılmaması, yalnızlık duygusu, ders dışı yayınlar izleyememe) 1-4 yıldır İstanbul'da bulunan öğrenciler, 15 (kaldığı yerin rahat olmaması, sağlıklı beslenememe, beden ve ruh sağlığının iyi olmaması, ders dışı faaliyetlere imkan olmaması, gelecekte iş bulamama korkusu, aileye yük olma duygusu, ulaşımın zaman alması, yeterli rehberliğin olmaması kaldığı yerin temiz olmaması, ders dışı yayın izleyememe, rahat ders çalışma yeri olmaması, öğrencilikle ilgili kuralların sıkması, toplumun güvensizliği, kişiliklerine saygı gösterilmemesi) problemde daha şikayetçi görünmüşlerdir.

İstanbul'da kalış süresine göre ilk beş sırada işaretlenen sorunlar incelendiğinde derslerin çokluğu, ulaşım, maddi sorunlar, spor imkânlarının yokluğu gibi sorunlar ortak sorunlar olarak görülmektedir. İstanbul'a yıl içinde gelmiş öğrencilerin ayrılan en dikkat çekici sorunu %72 lik bir oranla izlemekte olduğu öğrenim dalını sevmemesi olgusudur. 5 yıldan beri İstanbul'da yaşayanların ise %59 luk bir oranla karşılaştığı öğrenim sorunlarına yardım edecek görevli bulunmamasıdır.

MEZUN OLUNAN LİSEYE GÖRE EN FAZLA İŞARETLENEN BEŞ SORUN

Sıra No	Karma Devlet Lisesi	Fre.	%	Sıra No	Karma Olmayan Lise	Frek.	%
1.	Spor imkânı yok.	2767	73	1.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	981	73
2.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	2761	73	2.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	942	70
3.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	2694	71	3.	Spor imkânı yok.	925	69
4.	Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	2647	70	4.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	889	66
5.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	2581	68	5.	Karşılaştığım öğrenim sorunları üniv. yardım edecek kimse yok.	820	61

Sıra No	Karma Özel Lise	Fre.	%	Sıra No	Karma Olmayan Özel Lise	Frek.	%
1.	Spor imkânı yok.	140	69	1.	Spor imkânı yok.	79	65
2.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	131	65	2.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	74	61
3.	Karşılaştığım öğrenim sorunları üniv. yardım edecek kimse yok.	115	57	3.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	71	59
4.	Öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor.	115	57	4.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	70	58
5.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	110	54	5.	Öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor.	67	55

Mezun olunan lisenin türü açısından karma devlet lisesi mezunu öğrenciler 15 problemde, karma olmayan devlet lisesi öğrencileri bir problemde, karma özel liseden mezun öğrenciler iki problemde şikayetçi bir profil çizmişlerdir. III. kategorideki öğrenciler, izlenen öğrenim dalını sevmeme, kurallardan sıkılma, II. kategorideki öğrenciler, kalınan yerden memnun olmama sorunlarını öne çıkarmışlar. Karşı cinsten arkadaş yokluğu, çevreyle rahat ilişki kuramama, toplum baskısından sıkılma, aileye yük olma, toplumun güvensizliği kişiliklerine saygı gösterilmemesi olaylarında oldukça yüksek yüzdelerde işaretlenmesine rağmen kategoriler arası anlamlılık ilişkisi tespit edilememiştir. Diğer alanlarda I. kategorideki öğrenciler daha şikayetçi bir profil çizmişlerdir. Bu öğrenci kategorisinin yurttan kalan, ailesi İstanbul dışında oturan, 1-4 yıldır İstanbul'da yaşayan erkek öğrencilerin çoğunlukta olduğu öğrenciler olduğu tespit edilmiştir. Mezun olunan lisenin türü açısından bakıldığında, ortak olarak işaretlenen sorunlar diğer değişkenlerde işaretlenen sorunlardır. "Spor imkânı yok" ifadesinin üç kategoride birinci sırada işaretlenmesi dikkat çekici bir noktadır. Yine "Aileme yük olmaya devam ediyorum", "Derslerle uğraşmaktan başka faaliyetlere zaman kalmıyor" ifadesinin dört kategoride işaretlenmesi bize önemli görünmektedir. Özel liselerden mezun olan öğrencilerin öğrencilikle ilgili kurallar bizi sıkıyor ifadesini ilk beş sorun içinde işaretlemeleri dikkat çekici bir noktadır.

OKUNAN SINIFA GÖRE EN FAZLA İŞARETLENEN BEŞ SORU

Sıra Hazırlık No	Fre.	%	I. Sınıf	Frek.	%
1. Aileme yük olmaya devam ediyorum.	229	72	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	1144	69
2. Ulaşım çok zamanımı alıyor.	202	64	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	1133	68
3. Spor imkânı yok.	201	63	Spor imkânı yok.	1114	67
4. Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	197	62	Eğlenmek için yeterli zaman bulamıyorum.	1094	66
5. Toplum bize güvenmiyor.	136	57	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	1059	64

Sıra II. Sınıf No	Fre.	%	III. Sınıf	Frek.	%
1. Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	1041	76	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	887	75
2. Spor imkânı yok.	1004	74	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	856	72
3. Eğlenmek için yeterli yer ve zaman yok.	1002	74	Spor imkânı yok.	842	71
4. Aileme yük olmaya devam ediyorum.	1003	74	Eğlenmek için yeterli yer ve zaman yok.	826	70
5. Ulaşım çok zamanımı alıyor.	947	69	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	813	69

Sıra IV. Sınıf No	Fre.	%
1. Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	681	74
2. Spor imkânı yok.	663	72
3. Eğlenmek için yeterli yer ve zaman yok.	645	70
4. Aileme yük olmaya devam ediyorum.	640	70
5. Ulaşım çok zamanımı alıyor.	609	66

Sınıflar açısından hazırlık sınıfı 2, I.sınıf 4, 2.sınıf 22, 3.sınıf 13, 4.sınıf öğrencileri 8 problemi birinci derecede önemli görmüşlerdir. Hazırlık sınıfı öğrencileri karşı cinsten arkadaşı olmaması ve çevreyle rahat ilişki kuramama, I.sınıf öğrencileri, çevre ile ilişki kuramama, üniversitede başarılı olamama, evden ayrı kalma üzüntüsü ve yalnızlık, 2. sınıf öğrencileri beden sağlığım iyi değil, çevremle rahat ilişki kuramıyorum öğrenim dalımı sevmiyorum, gelecekte iş bulamayacağımdan korkuyorum ifadelerinin dışındaki bütün problemleri diğer sınıfların öğrencilerinden daha önemli görmüşlerdir. 3. sınıf öğrencileri kaldığım yer rahat değil, beden ruh sağlığım iyi değil, çevreyle rahat ilişki kuramıyorum, eğlenmeye spora yer ve zaman yok, öğrenim dalımı sevmiyorum, ulaşım çok zamanımı alıyor, kaldığım yer temiz değil, ders çalışmaya yerim yok, öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor, kişiliğimize saygı gösterilmiyor, ifadelerini birinci derecede önemli bulmuşlardır. 4. sınıf öğrencileri, maddî sıkıntı içindeyim, beden sağlığım iyi değil, öğrenim dalımı sevmiyorum, iş bulamayacağımdan korkuyorum, aileme yük olmaya devam ediyorum, problemlerime yardım edecek kişi bulamıyorum, sinema, ders dışı yayın izleyemiyorum öğrencilikle ilgili kurallar beni sıkıyor, ifadelerini önemli görmüşlerdir. Uygulamada bu sonuçlar dikkate alınmalı ve 2.sınıf öğrencilerine daha fazla rehberlik hizmeti ve yardım götürülmelidir. Tabloda görüldüğü gibi aileye yük olma duygusu ve derslerle uğraşmaktan başka bir şeyle uğraşamama rahatsızlığı en çok işaretlenen sorunlardır. Spor imkânlarının yetersizliği ve ulaşım yine her sınıfta işaretlenen ilk beş sorun arasında yer almaktadır. İkinci, üçüncü sınıflarda yüzdeler diğer sınıfların yüzdeleriyle karşılaştırıldığında dikkat çekecek kadar yüksektir.

Okunan Fakülte ve Yüksek Okula Göre En Fazla İşaretlenen İlk Beş Sorun

Sıra No	Tıp Fakültesi Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	43	67
2.	Eğlenmek için yeterli yer ve zaman yok.	42	66
3.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	42	66
4.	Spor imkânı yok.	41	65
5.	Sinema, tiyatro, konser gibi faaliyetlere katulamıyorum.	37	58

Genel olarak bakıldığında Tıp Fakültesi öğrencileri 26 sorundan hiçbirini diğer fakülte öğrencilerinden daha fazla bir yüzdeyle işaretlememişlerdir.

Tabloda görüldüğü gibi en fazla işaretledikleri ilk beş sorun aileye yük olma duygusu, eğlenmek, sinema ve tiyatro için zaman bulamama derslerin çokluğudur. Yüzdeler ise diğer fakültelere göre düşüktür.

Sıra No	Diş Hekimliği Fakültesi Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	89	81
2.	Eğlenmek için yeterli yer ve zaman yok.	85	77
3.	Spor imkânı yok.	81	74
4.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	81	74
5.	Sinema, tiyatro, konser gibi faaliyetlere katılamıyorum.	76	69

Diş Hekimliği Fakültesi öğrencileri "ruh sağlığım iyi değil" ifadesini dikkati çekecek kadar yüksek bir oranda işaretlemişlerdir, yine derslerin ağırlığı ve çokluğu bu fakülte öğrencilerini diğer fakülte öğrencileriyle karşılaştırıldığında oldukça fazla rahatsız eden bir konudur.

Tabloda görüldüğü gibi en fazla işaretledikleri ilk beş sorun, aileye yük olma duygusunun dışında Tıp Fakültesi öğrencileriyle aynıdır.

Sıra No	Eczacılık Fakültesi Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	272	80
2.	Eğlenmek için yeterli yer ve zaman yok.	248	73
3.	Spor imkânı yok.	237	70
4.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	240	70
5.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	214	63

Eczacılık Fakültesi öğrencileri "Toplum baskısından yıkılıyorum" ifadesini diğer fakülte öğrencileriyle karşılaştırılınca dikkat çekici bir oranda işaretlemişlerdir. Tabloda görüldüğü gibi en fazla işaretledikleri ilk beş sorun bundan önceki fakülte öğrencilerinin sorunlarıyla örtüşmektedir.

Sıra No	Fen Edebiyat Fakültesi Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Spor imkânı yok.	290	85
2.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	278	82
3.	Eğlenmek için yeterli yer ve zaman yok.	277	81
4.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	256	75
5.	Gelecekte iş bulamayacağımdan korkuyorum.	236	69

Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencileri kalınan yerin rahat olmaması, eğlenmek için yer ve zaman yokluğu, devam edilen öğrenim dalını sevmeme, gelecekte iş bulama, üniversitede başarılı olamama, ulaşım zorluğu, kalınan yerin pis olması, sinema, tiyatro, vb. kültürel faaliyetlere katılmama, öğrencilikle ilgili kuralların sıkıcı olması, toplumun kendilerine güvenmemesi sorunlarını diğer fakülte ve yüksekokul öğrencilerinden daha önemli bulmuşlardır.

Bu fakülte öğrencilerinin en fazla işaretledikleri beş sorun genellikle diğer fakülte ve yüksekokul öğrencilerinin işaretledikleri sorunlardır. "Gelecekte iş bulamayacağımdan korkuyorum" ifadesi yalnızca bu fakülte öğrencilerince ilk beş sorun içinde işaretlenmiştir. Yüzdelerde oldukça yüksektir.

Sıra No	Atatürk Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Eğlenmek için yeterli yer ve zaman yok.	1468	71
2.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	1463	71
3.	Sinema, tiyatro, konser gibi faaliyetlere katılmıyorum.	1362	66
4.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	1316	64
5.	Karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse yok.	1322	64

Atatürk Eğitim Fakültesi Öğrencileri, okunan öğretim dalını sevmeme sorununu diğer fakülte ve yüksekokul öğrencilerinden daha önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Bu fakülte öğrencilerinin en fazla işaretledikleri beş sorun maddî, ulaşım, serbest zaman faaliyetleri ve derslerin ağırlığı sorunlarıdır. %64 bir sorunda "Karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse yok" ifadesini işaretlemeleri üzerinde durulmalıdır.

Sıra No	Teknik Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	628	91
2.	Spor imkânım yok.	628	84
3.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	587	78
4.	Karşılaştığım öğrenim sorunlarıyla üniversitede ilgilenecek biri yok.	579	77
5.	Eğlenmek için yeterli yer ve zaman yok.	578	76

Teknik Eğitim Fakültesi Öğrencileri maddî durum, kalınan yerde rahat olmama, sağlıklı beslenememe, beden ve ruh sağlıklarının iyi olmaması, çevreyle rahat ilişki kurulamaması, karşı cinsten arkadaşın olmaması, spor imkânlarının yokluğu, okunan dalın sevilmemesi, üniversitede başarılı olamama korkusu, aileye yük olma ezikliği, evden ayrı kalma üzüntüsü, karşılaşılan öğrenim problemlerine yardımcı olacak kişi bulamama, yalnızlık çekme, kalınan yerin temiz olmaması, ders kitapları dışında, ya-

yın okuyamama, rahat ders çalışacak yerin olmaması, öğrencilikle ilgili kurallardan sıkılma, toplumun kendilerine güvenmemesi, kişiliklerine saygı gösterilmemesi sorunlarının diğer fakülte ve yüksek okul öğrencilerinden daha önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Bu fakülte öğrencilerinin en fazla işaretledikleri beş sorun diğer fakülte öğrencileriyle örtüşmektedir. Burada dikkati çeken yüzdelerin oldukça yüksek olması ve öğrencilerin %77'sinin "Karşılaştığım öğrenim sorunlarıyla üniversitede ilgilenecek biri yok" sorununu önemli bulmasıdır.

Sıra No	Eğitim Yüksek Okulu Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok.	34	80
2.	Karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse yok.	32	74
3.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	31	72
4.	Üniversitede başarılı olamayacağımdan korkuyorum.	30	70
5.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	30	70

Eğitim Yüksekokulu öğrencileri, maddî sıkıntı, beden sağlıklarının iyi olmaması, çevreyle rahat ilişki kuramama, karşı cinsten arkadaşı olmama, toplum baskısından sıkılma, eğlenmek için yer ve zaman yokluğu, okunan öğrenim dalını sevmeme, üniversitede başarılı olamama korkusu, öğretim sorunlarını danışacak kimseyi bulamama, ders dışında yayın okuyamama, rahat ders çalışacak yere sahip olmama, kişiliklerine saygı gösterilmemesi, sorunlarını diğer fakülte ve yüksekokul öğrencilerine göre daha önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Bu yüksekokul öğrencilerinin en fazla işaretledikleri beş sorun, ders programının ağırlığı, rehberlik edecek kimsenin yokluğu, aileye yük olma duygusu, başarısız olma korkusu ve ulaşım zorluğudur. Bu tablodaki oranlar %80-70 arasındadır.

Sıra No	İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	436	74
2.	Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor.	436	74
3.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	434	73
4.	Spor imkânı yok.	413	70
5.	İzlemekte olduğum öğrenim alanını sevmiyorum.	342	58

İlahiyat Fakültesi öğrencileri maddî sıkıntı, kalınan yerin rahat olmaması, çevreyle rahat ilişki kurulamaması, karşı cinsten arkadaşının olmaması, evden ayrı kalmanın verdiği üzüntü, ulaşım, ders kitaplarının dışında yayın izleyememe, rahat ders çalışacak yerin olmaması sorunlarını diğer fakülte ve yüksekokul öğrencilerinden daha önemli görmüşlerdir.

Bu fakülte öğrencilerinin en fazla işaretledikleri ilk beş sorun içinde göze çarpan nokta %58 lik bir oranla "İzlemekte olduğum öğrenim alanını sevmiyorum" ifadesidir.

Sıra No	İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Spor imkânı yok.	289	76
2.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	262	69
3.	Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	257	67
4.	Karşılaştığım öğrenim sorunlarına üniversitede yardım edecek kimse yok.	220	58
5.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyetlere zaman yok.	219	57

İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi öğrencileri gelecekte iş bulamama korkusu sorununu diğer fakülte ve yüksekokul öğrencilerinden daha önemli bir sorun olarak görmüşlerdir.

Bu Fakülte öğrencilerinin en fazla işaretledikleri beş sorun yine serbest zaman, maddî imkânlar ve rehberlik ihtiyaçlar çevresinde kümelenmektedir.

Sıra No	Hukuk Fakültesi Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Derslerle uğraşmaktan başka faaliyetlere zaman yok.	92	88
2.	Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	77	74
3.	Spor imkânı yok.	76	73
4.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	76	73
5.	Sinema, tiyatro, konser gibi faaliyete katılamıyorum.	66	63

Hukuk Fakültesi öğrencileri derslerden başka faaliyetlere zaman kalmaması, sorununu diğer fakülte ve yüksekokul öğrencilerinden daha önemli görmüşlerdir.

Bu fakülte öğrencilerinin en fazla işaretledikleri beş sorun diğer fakülte ve yüksekokullarla benzer niteliktedir. Ancak %88 lik "Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok" ifadesi üzerinde durmak gerekmektedir.

Sıra No	Güzel Sanatlar Fakültesi Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Spor imkânı yok.	59	70
2.	Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	55	65
3.	Sinema, tiyatro, konser gibi faaliyete katılamıyorum.	54	63
4.	Aylık gelirim masrafımı karşılamıyor.	50	60
5.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	49	58

Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencileri maddî sıkıntı, kalınan yerin rahat olmaması, yalnızlık duygusu sorunlarını diğer fakülte ve yüksekokul öğrencilerinden daha önemli görmüşlerdir.

Bu fakülte öğrencilerinin en fazla işaretledikleri beş sorun içinde "Derslerle uğraşmaktan başka faaliyete zaman yok" ifadesi yoktur. Buna karşılık "Aylık gelirim masraflarımı karşılamıyor" sorunu %60 bir oranla işaretlenmiştir.

Sıra No	Basın Yayın Yüksek Okulu Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Spor imkânı yok.	142	81
2.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	136	72
3.	Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	124	70
4.	Gelecekte iş bulamayacağımdan korkuyorum.	123	70
5.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	119	68

Basın Yayın Yüksekokulu öğrencileri ruh sağlıklarının iyi olmaması, toplum baskısından sıkılma, spor imkânının olmaması, gelecekte iş bulamama korkusu, aileye yük olma ezikliği, toplumun kendilerine güvenmemesi sorunlarını diğer fakülte ve yüksekokul öğrencilerinden daha önemli görmüşlerdir.

Bu yüksekokul öğrencilerinin en fazla işaretledikleri beş sorun arasında dikkat çeken %70 oranla "Gelecekte iş bulamayacağımdan korkuyorum" cevabıdır.

Sıra No	Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin En Fazla İşaretledikleri 5 sorun	Frekans	%
1.	Spor imkânı yok.	58	82
2.	Sağlıklı beslenemiyorum.	50	70
3.	Eğlenmek için yeterli zaman ve yer yok.	49	69
4.	Ulaşım çok zamanımı alıyor.	46	65
5.	Aileme yük olmaya devam ediyorum.	45	63

Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin sağlıklı beslenememesi, spor imkânlarının olmaması, sorunlarını diğer fakülte ve yüksekokuldan daha fazla bir oranla önemli bulmuşlardır.

Bu yüksekokul öğrencilerinin en fazla işaretledikleri beş sorun içinde diğer fakülte ve yüksekokul öğrencilerinden farklı olarak %70 bir oranla "Sağlıklı beslenemiyorum", sorununun olması dikkat çekicidir.

Genel Sonuçlar ve Öneriler

Daha önce yapılan karşılaştırmada bu araştırmanın sonuçlarıyla Oğuzkan ve Yavuzer'in araştırma sonuçları arasında büyük benzerlikler olduğuna işaret etmiştik. Aynı şekilde bu sonuçlar, ülkemizde bu konuda daha önce yapılan araştırma sonuçlarının önemli bir kısmını destekler niteliktedir. Örneğin Tezcan'ın 1969 yılı öncesi öğrenci hareketleriyle ilgili yaptığı çalışmanın, Ekşi'nin 1973-74 yılında 1613 öğrenci üzerinde İstanbul Üniversitesi'nde gerçekleştirdiği araştırmanın, Ünver ve arkadaşlarının 12-24 yaş gençlerinin sorunları ile ilgili 1986 yılında yayınlanan araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlar değerlendirilirse; Maddî imkânlarının yetersizliği (Tezcan 1969: 200-201, Ünver ve Ark 1986: 416, Ekşi 1985: 225-265). Öğretim üyelerinin demokratik bir tutum içinde olmaması (Tezcan 1969: 179, Ekşi, 1985: 275).

Derslerin yüklü olması, öğrenci ihtiyaçlarına cevap verememesi (Ekşi 1985: 275, 277, Tezcan 1969: 183).

Kültürel faaliyetler için gerekli yer ve zaman bulamama (Ünver ve ark 1986: 247, 293).

Barınma imkânlarının yetersizliği ve elverişsizliği (Ekşi 1985: 266, Tezcan 1969: 198).

Öğrenci ile ilgili kanun tüzük, yönetmeliklerin katı, ağır ve engelleyici olması (Tezcan 1969: 184).

Gelecek kaygısı (Tezcan 1969: 167, Ekşi, 1985: 272).

Psikolojik problemleri danışacak bir yerin olmaması (Ünver ve ark 293, Ekşi 1985: 267).

Daha önceki bölümlerde görüldüğü gibi aşağı yukarı 55 bin civarında bir öğrenci grubu oluşturan üç üniversitede yapılan araştırmada özellikle Marmara ve İstanbul Üniversitesi'nde sonuçlar birbirini destekler niteliktedir. Bu açıdan Yüksek öğrenim gençliği ile ilgili hiç olmasa büyük kentlerde öğrenimlerini sürdüren yüksek öğrenim öğrencilerinin problemleri ile ilgili yapılacak düzenlemelerde şu noktalar ele alınmalıdır

Maddî sorunlarla ilgili tedbirler alınırken erkek, ailesi İstanbul dışında oturan, yurttan kalan, son üç ayda eline 0-30 bin TL geçen, (1986 yılında) İstanbul'a yıl içinde gelen, karma devlet lisesinden gelen öğrencilere öncelik verilmelidir.

Barınma ile ilgili tedbirler alınırken, yeni yurtların yapımı kadar mevcut yurtların yatakhane, koğuş olmaktan kurtarılması öngörülmeli, erkek, ailesi İstanbul dışında oturan, yurttan kalan, 1-4 yıldır İstanbul'da yaşayan, karma devlet lisesinden mezun olan 1. 2. sınıfta okuyan öğrencilere öncelik verilmelidir.

Beslenme ile ilgili tedbirler alınırken erkek, ailesi İstanbul dışında oturan, yurttan kalan 1-4 yıldır İstanbul'da yaşayan, karma devlet lisesinden mezun olan 2. 3. sınıfta okuyan öğrencilere öncelik verilmelidir.

Eğitim öğretim programları mutlaka ve mutlaka değiştirilmeli, hafifletilmelidir. Serbest zamanlarda öğrencinin kampüs içinde çeşitli sosyal ve kültürel faaliyetlere katılabilmesi için ortam ve imkân hazırlanmalıdır. Nasıl yurtların yatakhane olmaktan kurtarılması bir zorunluk ise, kampüsün de dersane olmaktan kurtarılması, ondan çok daha fazla önemli ve gerekli bir zorunluluktur. Bu konuda kız, yurttan ka-

lan, karma devlet lisesinden mezun, 2 ve 3. sınıfta okuyan öğrencilere öncelik verilmelidir.

Genel olarak bakıldığında ruh sağlığının iyi olmadığını birinci derecede işaretleyen öğrencilerin oranı %25, öğrenim sorunlarını danışacak kimse bulamama %59, toplumun kendilerine güven duymadığı duygusu %59, kişiliklerine saygı gösterilmediği duygusu %52, öğrencilerle ilgili kuralların sıkması %55, Üniversitede başarılı olamama korkusu %41, toplum baskısından sıkılma %41, yalnızlık hissi %27, izlenen öğrenim dalını sevmeme %23, çevreyle rahat ilişki kuramama %20 oranında işaretlenmesi yükseköğrenim öğrencilerinin rehberlik hizmetlerine duyduğu ihtiyaç ortaya koymaktadır. Rehberlik hizmetleri geliştirilirken, erkek, ailesi İstanbul dışında oturan, yurttan kalan, bir yıl içinde İstanbul'a gelen, karma devlet lisesi mezunu hazırlık ve 1. sınıfta okuyan öğrencilere öncelik verilmelidir.

Ulaşım büyük kentlerde öğrencilerin en fazla başını ağrıtan, öğrencinin başarı ve mutluluğunu, doğrudan ve dolaylı, çok yönlü etkileyen problemlerden biridir. Bu konuda tedbir alınmalıdır.

Bu problemler 1960'lı yıllardan 1980'li yıllara kadar varlığını ve ağırlığını sürdürmüştür. Gelecekte oluşturulacak gençlik politikaları ve yapılacak çalışmalarda bu noktalar mutlaka gözönüne alınmalıdır. Bu sonuçlara bağlı olarak Yükseköğrenim kurumlarında;

Spor salonları, kültür merkezleri açılmalı, mevcutları iyileştirmeli ve daha fonksiyonel bir hale getirilmelidir.

Yükseköğrenim öğrencisinin maddi imkânları burslar, krediler, sağlanacak iş imkânları yoluyla düzeltilmeli, okuyan gençlik olanaklarının elverdiği ölçüde üretici hale getirilmelidir.

Yükseköğretimle ilgili yasa, tüzük ve yönetmelikler öğrencilerin de görüşü alınarak, yeniden düzenlenmelidir.

Yükseköğretim kurumlarının beslenme ve barınma imkânları genişletilmeli mevcutları, yatakhane olması ötesinde, birer kültür, eğlence, çalışma merkezi olacak düzeyde yeniden düzenlenmelidir.

Yükseköğretim kurumlarında eğitim öğretim daha sıcak, informal ilişkileri açık olmalıdır. Özellikle yönetim, öğretim üyesi ve öğrenciler arasında diyalog ortamları yaratılmalı akademik danışmanlık ve rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri yaygınlaşmalı ve geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- Ekşi, Aysel., **Gençlerimiz ve Sorunları**, İ.Ü.yayımları, İstanbul 1985.
- Gökçe, Birsen, **Ortaöğretim Gençliğinin Beklenti ve Sorunları**, MEGSB yayımları, Ankara 1985.
- Karakelle, Nejat., **Atatürk Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Faktörler**: M.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1986.
- Köknel, Özcan., **Cumhuriyet Gençliği ve Sorunları**, Bilgi yayımları, Ankara 1979.
- M.Ü., **Marmara Üniversitesi Öğrenci Rehberi**, 1985-1986 İstanbul 1985.
- Oğuzkan, Turan., **Boğaziçi Üniversitesi Öğrencinin Sorunları Üzerine Bir Anket Uygulaması**, Boğaziçi Üniversitesi Dergisi (Eğitim Bilimleri) C.III.1986-87.
- Ünver, Özkan ve ark., **12-14 Yaş Gençlerin Sosyo-ekonomik Sorunları**, MEGSB. yayımları, Ankara 1986.
- Yavuzer, Haluk., **Üniversite Gençliğinin Sorunları**, İ.Ü. Bülteni 1987/3-4 İstanbul, 1987, s.71-91.
- YÖK., **Yükseköğretim Kurumu ve Yükseköğretim Personel Kanunu**, Ankara 1984.